
**INFORMACE O PLNĚNÍ USNESENÍ VLÁDY TÝKAJÍCÍCH SE
INTEGRACE ROMSKÉ MENŠINY A AKTIVNÍHO POSTUPU STÁTNÍ
SPRÁVY PŘI USKUTEČŇOVÁNÍ OPATŘENÍ PŘIJATÝCH
SOUVISEJÍCÍMI USNESENÍMI VLÁDY KE DNI 31. PROSINCE 2018**

Úřad vlády České republiky

Sekce pro lidská práva

Oddělení kanceláře Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny
a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny

Praha 2019

OBSAH

OBSAH.....	2
ÚVOD	3
1 MINISTERSTVO KULTURY	4
2 MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ	7
3 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU	9
4 MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ	11
5 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY	17
6 MINISTERSTVO VNITRA.....	22
7 MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ	25
8 MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ.....	29

ÚVOD

Dokument je vypracován na základě usnesení vlády ze dne 22. srpna 2018 č. 539 ke Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2017.

Informace vychází z podkladů předložených jednotlivými ministerstvy, kterým byly uloženy úkoly za účelem zlepšení situace Romů. Materiál informuje vládu o tom, do jaké míry resorty plní závazky, které pro ně vyplývají z vládních usnesení, a slouží jako podklad pro hodnocení účinnosti uskutečněných opatření provedených ve prospěch Romů na národní úrovni. Může být rovněž východiskem pro další rozhodování orgánů státní správy i samospráv o směřování politiky romské integrace.

1 MINISTERSTVO KULTURY

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru kultury průběžně v rámci existujících dotačních programů podporovat včlenění romské kultury, při zachování její jedinečnosti, do většinové kultury české společnosti.

Ve výběrovém dotačním řízení v programu na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice v roce 2018 byly oceněny 2 projekty příslušníků romské národnostní menšiny. Dotace ve výši 1.100.000 Kč byla poskytnuta na projekt Světový romský festival KHAMORO 2018, který předložilo Slovo 21, z. s. a dotace ve výši 130.000 Kč na projekt Putovní výstava „Zaniklý svět“ – aktivizace česko-romského porozumění, který předložil Výbor pro odškodnění romského holocaustu v ČR. V rámci uvedeného výběrového dotačního řízení poskytlo Ministerstvo kultury dotace v celkové výši 10.495.207 Kč, z toho pro romskou národnostní menšinu 1.230.000 Kč, tj. 11,72 %.

Ve výběrovém dotačním řízení v programu na podporu integrace příslušníků romské menšiny bylo v roce 2018 oceněno 30 projektů od 27 žadatelů, poskytnutá částka dotace činila celkem 2.054.900 Kč. V lednu a únoru roku 2019 však došlo k vrácení nevyužitých finančních prostředků v částce 82.405 Kč (někteří příjemci dotací nevyčerпали poskytnuté finanční prostředky v plné výši). Po odečtení vrácených finančních prostředků byl tento program tedy podpořen částkou 1.972.495 Kč.

Ve výběrovém dotačním řízení v programu na podporu regionálních kulturních tradic – Připomínka a oslava významných výročí roku 2018 spjatých s naší státností (1918,1968, 1993) byl v roce 2018 podpořen projekt 100 let: Romové v Československu 1918-2018 - výstava, výše podpory činila 100.000 Kč.

Kromě výše uvedených výběrových dotačních řízení, spadajících do náplně odboru regionální a národnostní kultury, získávají projekty příslušníků romské menšiny rovněž podporu z dalších programů resortu.

Odbor médií a audiovize je garantem výběrového dotačního řízení v programu Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin. V roce 2018 byla celková částka na zajištění tohoto programu ve výši 20.850 000 Kč, projekty romské menšiny byly podpořeny částkou ve výši 3.219.000 Kč (15,4 %). Jednalo se o tyto projekty – Kereka/Kruh (časopis určený mládeži), Romano džaniben/Romské vědění (almanach), Romano hangos/Romský hlas (periodikum novinového formátu) a Romano vodi/Romská duše (magazín).

Odbor církví v roce 2018 v rámci Konkurzu na podporu rozvoje významných kulturních aktivit církví a náboženských společností podpořil dotací ve výši 30.000 Kč projekt Romská pouť 2018, který realizovala Charita Olomouc.

V gesci odboru umění, literatury a knihoven jsou poskytovány dotace na podporu různých kulturních projektů. Při hodnocení projektů ve výběrových dotačních řízeních je rozhodující umělecká, resp. odborná kvalita projektů, nikoli jejich vztah k problematice romské menšiny. Ovšem dotované kulturní projekty ve svých konečných důsledcích přispívají ke zlepšení situace romské menšiny v České republice, především v oblasti přístupu jejich příslušníků ke kultuře a naopak i k poznání kultury romské menšiny.

Některé projekty, které byly v roce 2018 spolufinancovány dotacemi poskytovanými ze státního rozpočtu v oblasti profesionálního umění, přímo podporují kulturní dialog a poznávání kultur národnostních menšin, romskou menšinu nevyjímaje. Jde především o velké multikulturní festivaly, jejichž cílem je, mimo jiné, přispět ke vzájemnému poznávání

české společnosti a příslušníků jiných národností a etnik, což v konečném důsledku přispívá ke vzájemnému pochopení a toleranci mezi českou většinou a národnostními menšinami včetně menšiny romské, potažmo k jejich lepšímu začleňování do většinové společnosti. V oblasti profesionálního umění tak byla např. poskytnuta finanční podpora na hudební program Světového romského festivalu Khamoro (příjemce dotace Slovo 21, z. s., částka 80. 000 Kč, ale začátkem roku byla dotace v celé výši vrácena) a na festival Respect Plus (příjemce dotace Rachot Productions, s. r. o., částka 600. 000 Kč).

V souladu s nařízením vlády č. 288/2002 Sb. je vyhlášováno výběrové dotační řízení Knihovna 21. století, určené knihovnám evidovaným dle knihovního zákona č. 257/2001 Sb. Jedním z okruhů je podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců. Finanční prostředky jsou žadatelům poskytovány na realizaci besed a výstav s cílem poznávání jiných kultur a na nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny. V roce 2018 nebyla poskytnuta žádná dotace na projekt s romskou tematikou, resp. nebyla ani žádána.

Projekty dotované odborem umění, literatury a knihoven přispívají ve větší či menší míře k tomu, aby příslušníci romské menšiny nebyli ohroženi sociálním vyloučením ve smyslu § 3 písm. f) zákona č. 108/2006 Sb.; rovněž tak – slovy zákona č. 108/2006 Sb. – tyto akce přispívají, resp. mohou a mají přispívat, k sociálnímu začleňování příslušníků romské menšiny (pokud jsou již konkrétní její příslušníci v situaci sociálního vyloučení). Přispívají rovněž k naplnění některých práv, která romská menšina, stejně jako jiné národnostní menšiny, má podle zákona č. 273/2001 Sb.: jde o právo na aktivní účast na kulturním a společenském životě (§ 6 odst. 1 uvedeného zákona) a o právo na rozvoj kultury příslušníků národnostních menšin (§ 12 uvedeného zákona).

Veškeré projekty, podpořené v rámci existujících dotačních programů, lze označit jako projekty, které včlenění romské kultury do většinové kultury české společnosti významně přispívají. Jejich souhrn je uveden v následujícím přehledu.

Tab. č. 1: Přehled oceněných projektů v roce 2018

Výběrové dotační řízení na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin – romská národnostní menšina		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
Slovo 21, z. s., Praha	Světový romský festival KHAMORO 2018	1.100.000
Výbor pro odškodnění romského holocaustu v ČR, Hořice	Putovní výstava „Zaniklý svět“ – akvizice česko - romského porozumění	130.000
Celkem		1.230.000
Výběrové dotační řízení na podporu integrace příslušníků romské menšiny		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
ARA ART, z. s., Praha	ARA FEST 2018	33.000
	Oslavy Mezinárodního dne Romů 2018	50.000
Demokratická aliance Romů v ČR z. s., Valašské Meziříčí	Romská píseň 2018	115.000
Drom, romské středisko, Brno	Pojď se bavit s námi	215.000
Hudební společnost Úštěk – musikgesellschaft Auscha, Úštěk	Světová premiéra kompozice Kolomana Poláka/“Mám strach, že Osvienčin ještě žije...”	50.000
Charita Olomouc	Romská pouť 2018	31.000
Cheiron T, o. p. s., Tábor	Zníť čistým tónem	70.000
IQ Roma servis, z. s., Brno	Týden romské kultury v Brně 2018	9.225
KoCeRo - Komunitní centrum Rovnost o. p. s., Český Krumlov	Amaro dživipen	42.500
	Rozdáváme radost a pomáháme	38.000
Lampa, z. s., Mimoň	Kale Jakha – IV. ročník	45.000
MIRET, z. s., Bystré	Čhavorenge 2018	130.000
Oblastní charita Pardubice	Podpora romské hudební, pěvecké a taneční skupiny Loly Růža	34.089

Oblastní charita Ústí nad Labem	Rotahufest XI.	28.000
Ponton, z. s., Plzeň	Miro Suno	13.616
R-Mosty, z. s., Praha	Bašaven čavale! - součást volnočasových aktivit Nízkoprahového klubu R-Mosty	135.000
Romano jasnica, spolek, Trmice	14. Různobarevný festival	115.000
Romea, o. p. s., Praha 3	Dokumentace romské kultury a její trvalé zpřístupnění široké veřejnosti v roce 2018	200.000
Romodrom o. p. s., Praha 1	Miri gili	69.000
Sdružení Petrov, z. s., Brno	Taneční kroužek Romano čhave	28.000
Společenství Romů na Moravě Romano jekhetaniben pre Morava, Brno	Kulturní aktivity SRNM Olomouc	70.000
	Django Fest 17. ročník	52.000
SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o. p. s., Ostrava	Setkání vzájemného porozumění	75.000
Spolek ProART, Brno	Současný tanec pro Romy a „neromy“ na ProArt Festivalu 2018	40.000
Tělocvičná jednota Sokol Jihlava	Rozpravy	44.000
tranzit.cz, Praha 2	Knihovna Romafuturismo – Diskusní a přednáškový program	100.000
Výbor pro odškodnění romského holocaustu, Hořice	Kulturní program při pietním aktu na místě KP Lety 2018	27.000
Vzájemné soužití o. p. s., Ostrava	Zrcadlo poznání	29.815
Zapsaný spolek „Liberecké fórum“, Liberec	7. ročník hudebního festivalu národnostních menšin	65.000
Celkem		1.972.495
Výběrové dotační řízení na podporu regionálních kulturních tradic – Připomínka a oslava významných výročí roku 2018 spjatých s naší státností (1918, 1968, 1993)		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
Střední odborná škola managementu a práva, s. r. o., Kolín	100 let: Romové v Československu 1918-2018 - výstava	100.000
Výběrové dotační řízení v programu Podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
Demokratická aliance Romů v ČR, Valašské Meziříčí	Kereka/Kruh	1.050.000
Společenství Romů na Moravě, Brno	Romano hangos/Romský hlas	849.000
Romano džaniben, z. s., Praha	Romano džaniben/Romské vědění	440.000
Romea, o. p. s., Praha	Romano vodi/Romská duše	880.000
Celkem		3.219.000
Konkurz na podporu rozvoje významných kulturních aktivit církví a náboženských společností		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
Charita Olomouc	Romská pouť 2018	30.000
Výběrové dotační řízení pro oblast profesionálního hudebního umění		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
Rachot Productions, s. r. o.	Respect Plus	600.000
Celkem v programech MK		7.154.495

2 MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministryni pro místní rozvoj:

a) průběžně zařazovat témata integrace romské menšiny a redukce sociálně vyloučených lokalit mezi významné výzkumy resortu

Ministerstvo pro místní rozvoj bude nadále průběžně sledovat možnosti využití výzkumného programu BETA2 (schválen usnesením vlády č. 278 v březnu 2016) k zařazení témat výzkumu k dané problematice do výzkumných potřeb programu na základě podnětů útvarů Ministerstva pro místní rozvoj a vyšších samosprávných územních celků. Po schválení v Technologické agentuře České republiky mohou být výzkumné potřeby řešeny jako výzkumné projekty Ministerstva pro místní rozvoj.

b) vypracovat v rámci své působnosti a průběžně sledovat opatření, která by rozšířila možnosti bydlení a zmírnila negativní dopady vystěhování, zvláště na nejvíce zranitelné skupiny obyvatelstva

V roce 2018 nebyla ze strany Ministerstva pro místní rozvoj vyhlášena výzva za oblast bytové politiky na Vstupní byty v podprogramu Podporované byty.

c) průběžně s využitím prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů a národních nástrojů odstraňovat a zamezovat dalšímu šíření sociálního vyloučení v romských lokalitách

Řídící orgán IROP vyhlásil v roce 2018 tři výzvy pro sociálně vyloučené lokality. Velkou část obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách tvoří Romové, avšak výzvy IROP v těchto lokalitách nerozlišují mezi etnickou příslušností či jinou příčinou vyloučení ze společenských sítí.

Vyhlášené výzvy se řadí pod Specifické cíle (SC):

- 2.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi,
- 2.4: Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení

Pod SC 2.1 byly vyhlášeny dvě výzvy SVL – výzva č. 80 a výzva č. 82, a pod SC 2.4 to byla výzva č. 88.

První výzvou, která byla vyhlášena pro sociálně vyloučené lokality v roce 2018, byla výzva č. 80 Sociální bydlení pro SVL II. s ukončeným příjmem žádostí v září 2018. Celková částka dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro tuto výzvu je 1.400.000.000 Kč. Podporované aktivity jsou zacíleny na pořízení bytů, bytových domů, nebytových prostor a jejich adaptace pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení. Výzva se stále hodnotí, s předpokládaným ukončením hodnocení v létě 2019.

Druhou výzvou byla výzva č. 82 Rozvoj sociálních služeb v SVL II. s ukončeným příjmem žádostí v prosinci 2018, kde celková částka dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj je 350.000.000 Kč. Podporované aktivity jsou zacíleny na nákup objektů, zařízení a vybavení, výstavbu a stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro kvalitní poskytování sociálních služeb, obnovu a zkvalitnění materiálně technické základny stávajících služeb sociální práce s cílovými skupinami. Projekty se zaměřují na vybudování zázemí například pro azylové domy, chráněné bydlení či sociálně terapeutické dílny. Výzva se stále hodnotí, s předpokládaným ukončením hodnocení v létě 2019.

Třetí výzvou byla výzva č. 88 Předškolní vzdělávání (SVL) II., kde celková částka dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj je 420.000.000 Kč. Podporované aktivity jsou zacíleny na stavby, stavební úpravy a pořízení vybavení za účelem zajištění dostatečné kapacity kvalitních a cenově dostupných zařízení péče o děti do tří let, dětské skupiny a mateřské školy. Výzva se stále hodnotí, s předpokládaným ukončením hodnocení v létě 2019.

d) průběžně podporovat rozvoj inovativních forem sociálního bydlení a otevírat prostor pro výměnu zkušeností

V roce 2018 nebyla zavedena žádná inovativní forma sociálního bydlení. Prostor pro výměnu zkušeností poskytují setkání se zahraničními partnery ministerstva v oblasti bydlení.

Česká republika je zapojena v rámci Agendy pro města (The Urban Agenda) do partnerství pro bydlení, které bylo v prosinci 2018 završeno. Aktivně se tak podílela participací na seminářích a workshopech, které byly partnery pořádány, tak na jejich výstupech. V roce 2018 se workshopy uskutečnily v Lisabonu, Lublani a Vídni. Zahraniční zkušenosti jak ze starých členských zemí EU, tak ze zemí V4 jsou pak předávány a diskutovány v odboru politiky bydlení Ministerstva pro místní rozvoj. Základní výstupy byly zpracovány a předány – navíc jsou k dispozici na webových stránkách partnerství. Podstatná část bude přeložena do češtiny a následně distribuována v ČR.

3 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru průmyslu a obchodu:

a) šířit ve spolupráci s podřízenými organizacemi informace o zákazu diskriminace spotřebitele a důsledně dbát na dodržování zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, zejména § 6 s využitím možnosti ukládání pokut pro ty podnikatele, kteří se dopouštějí diskriminačního jednání vůči osobám náležejícím k romské menšině a to jen na základě jejich etnické příslušnosti

Ministerstvo průmyslu a obchodu se průběžně podílí na plnění úkolů vyplývajících z předchozích usnesení vlády a to z roku 1997, které se týká činnosti České obchodní inspekce a dodržování zákona o ochraně spotřebitele a usnesení vlády z roku 2004 zahrnující oblast plnění Závěrečných doporučení Výboru pro odstranění rasové diskriminace ve věci vypracování zákona proti diskriminaci a jeho účinném prosazování, pokračování programů zaměřených na omezení chudoby a v šíření informací o dostupných vnitrostátních opravných prostředcích v případech rasové diskriminace. Zde provádí kontrolní činnost především Česká obchodní inspekce. Do kontrolních a dozorových pravomocí České obchodní inspekce spadá v problematice romské menšiny kontrola, zda ze strany prodávajících nedochází k porušování zákazu diskriminace spotřebitele při prodeji výrobků nebo poskytování služeb, zakotvené v § 6 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Česká obchodní inspekce (dále též „ČOI“) pravidelně zařazuje do svých programů dozoru nad trhem kontrolu dodržování ust. § 6 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele ve znění pozdějších změn a doplňků. Bylo tomu tak i v roce 2018.

V roce 2018 ČOI provedla celkem 494 kontrol zaměřených na dodržování obecně závazných právních předpisů včetně kontroly dodržování zákazu diskriminace. Z tohoto celkového počtu uskutečněných kontrol vzniklo v roce 2018 ve 13 případech (2,63 %) podezření na některou z forem diskriminace spotřebitele, přičemž ve 2 případech bylo porušení zákazu diskriminace (§ 6 zákona o ochraně spotřebitele) kontrolou již prokázáno, v 1 případě se jednalo o současné podezření na dvě různé formy diskriminačního jednání kontrolované osoby.

V roce 2018 nabylo, v souvislosti s prokázaným diskriminačním jednáním, právní moci 6 sankcí v celkové výši 210.000,- Kč. V roce 2018 nebyla uložena žádná sankce za prokázanou diskriminaci Romů.

Z hlediska struktury diskriminačního jednání se v roce 2018 jednalo o:

- 9 případů obecné diskriminace (např. 5x zjištěny nižší ceny vstupného na koupaliště pro osoby s trvalým pobytem v konkrétní obci na rozdíl od cen pro ostatní návštěvníky),
- 2 případy diskriminace z důvodu národnosti (1x prodávající prodal spotřebiteli jiné národnosti jen 5 ks výrobků, ačkoli tento požadoval 7 ks, přičemž spotřebiteli české národnosti bylo 7 ks výrobků prodáno; 1x byl spotřebiteli z důvodu jeho romské národnosti odmítnut pronájem bytu (případ nebyl doposud ukončen),
- 1 případ diskriminace z důvodu zdravotního postižení,
- 1 případ diskriminace z důvodu věku,
- 1 případ diskriminace z důvodu pohlaví, respektive rodičovství.

V roce 2018 obdržela ČOI 90 podání spotřebitelů, týkajících se podezření na porušení zákazu diskriminace spotřebitele při prodeji výrobků nebo poskytování služeb. Z došlých podání se konkrétního podezření na diskriminaci romského etnika týkala 4 podání. I z tohoto důvodu věnuje ČOI této problematice dlouhodobou pozornost i v roce 2019.

K dotazu stran sdělení, jakým způsobem ČOI šíří informace o problematice kontrol zákazu rasové diskriminace, uvádíme, že relevantní informace jsou šířeny zejména průběžným vydáváním tiskových zpráv sloužících k informování široké veřejnosti, včetně osob romského etnika. Výsledky kontrolní činnosti ČOI za každý kalendářní rok jsou publikovány ve výroční zprávě o činnosti ČOI a jsou volně přístupné na webu úřadu (www.coi.cz). Potřebné informace jsou také podávány v rámci denní poradensko-informační služby nebo v písemných odpovědích na konkrétní spotřebitelská podání. Na webu úřadu je k dispozici veřejně přístupný formulář pro podání podnětu či dotazu. ČOI, je-li to patřičné, informuje i o možnosti obracet se s problematikou na Kancelář veřejné ochránkyně práv, se kterou v oblasti diskriminace spotřebitelů, tedy i romské menšiny, úzce spolupracuje.

b) vytvářet příznivé podmínky pro sociální podnikání a aktivně informovat o pozitivním dopadu rozvoje sociálního podnikání veřejnost

Ministerstvo průmyslu a obchodu vytváří příznivé podnikatelské prostředí kontinuálně pro všechny podnikatelské subjekty. Zejména se jedná o cílené podpory pro malé a střední podniky z Operačního programu podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, v rámci kterého je do roku 2023 k dispozici bezmála 128.000.000.000 Kč. V roce 2018 program pokračuje II. Výzvou národního programu Záruka 2015 až 2023 (vyhlášena 10/2017), v rámci které mohou MSP získat záruku za bankovní úvěr investičního či provozního charakteru až do výše 20.000.000 Kč na dobu až 8 let a sociální podnikatelé k zaručovanému úvěru i finanční příspěvek až do výše 500.000 korun. Výše záruky dosahuje až 80 % jistiny zaručovaného úvěru. Záruky poskytuje Českomoravská záruční a rozvojová banka.

Návrh věcného záměru zákona o sociálním podnikání byl přijat dne 15. května 2017 usnesením vlády ČR č. 367 a v současné době je připraven návrh paragrafového znění zákona o sociálním podnikání, který má být předložen vládě ČR ke schválení. Zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu se aktivně spolupodílejí na tvorbě věcného záměru zákona o sociálním podnikání prostřednictvím pracovní skupiny, která za tímto účelem byla zřízena při Úřadu vlády ČR.

4 MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministryni práce a sociálních věcí:

a) vzdělávat pracovníky Úřadu práce České republiky v oblasti antidiskriminačních opatření

Tato problematika je mimo jiné součástí vstupního vzdělávání úvodního, které absolvují všichni nově nastupující zaměstnanci. V roce 2018 jej absolvovalo 1.153 nových zaměstnanců.

b) podporovat ve spolupráci s ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a s využitím prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů a národních nástrojů v rámci Úřadu práce České republiky provázanost sociální práce s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti cílených na příslušníky romské menšiny žijící v podmínkách sociálního vyloučení a podporovat vytváření partnerství mezi orgány územní veřejné správy, úřady práce a neziskovým sektorem, jehož cílem bude provázanost poskytování sociálních služeb a služeb zaměstnanosti na lokální úrovni

Úkol stanovený usnesením vlády č. 416 ze dne 11.05.2016, který doznal z hlediska plnění změny spolugestora v důsledku zrušení sekce ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu na Úřad vlády ČR a převodu výkonu této agendy na Ministerstvo spravedlnosti.

c) podporovat ve spolupráci s hejtmany tvorbu a implementaci regionálních strategií k rozvoji lokálního trhu práce a vytvářet v této oblasti příležitosti pro tvůrce strategie ke sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe formou konferencí a zveřejňováním úspěšných projektů

Krajská samospráva, včetně hejtmanů jako čelních představitelů, je jednou z hlavních složek fungujících lokálních sítí zaměstnanosti, jejichž prostřednictvím dochází k propojení jednotlivých subjektů na trhu práce. Cílem je komplexní a společné řešení problematiky zaměstnanosti, vzájemné předávání zkušeností a know-how. Dílčími úkoly jsou realizace aktivního monitoringu trhu práce, prohlubování spolupráce se zaměstnavateli a iniciativa v oblasti efektivního fungování poradních sborů při ÚP ČR.

d) podporovat ve spolupráci s ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu šíření informací o sociálním podnikání, podporovat sdílení zkušeností a dobrých praxí v této oblasti

Šíření informací o sociálním podnikání, podpora sdílení zkušeností a dobrých praxí v této oblasti je Ministerstvem práce a sociálních věcí realizováno prostřednictvím projektu „Podpora sociálního podnikání v ČR pokračuje“. Projekt je realizován od 01.12.2016 do 30.11.2021.

Projekt „Podpora sociálního podnikání v ČR pokračuje“ se svými aktivitami věnuje šíření informací o sociálním podnikání prostřednictvím poradenských služeb lokálních konzultantů, expertních poradců a stáží pro začínající nebo rozvíjející se sociální podniky. Spolu s dalšími aktivitami mainstreamingu je spravován webový portál www.ceske-socialni-podnikani.cz jako zdroj informací pro sociální podniky a prezentaci sociální ekonomiky v České republice. Dále byl spuštěn Facebookový profil projektu. V rámci projektu již bylo uskutečněno 600 konzultací, které byly svým obsahem zaměřeny na osvětlení, principy sociálního podnikání, informace k založení sociálního podniku a seznámení s praktickým chodem a fungováním sociálního podniku. V rámci odborného poradenství bylo poskytnuto 420 konzultací. V roce 2018 proběhlo také 24 stáží v různých sociálních podnicích.

e) rozvíjet a podporovat realizaci rekvalifikačních programů zaměřených na soukromé podnikání

Podpora romské menšiny probíhá nadále v soutěžních projektech v rámci investiční priority 1.1 OPZ, které jsou realizovány neziskovými, vzdělávacími a poradenskými organizacemi. Cílem těchto projektů je zvýšit zaměstnanost znevýhodněných cílových skupin a poskytnout jim komplexní podporu při hledání uplatnění na trhu práce. Nejčastějšími aktivitami těchto projektů jsou motivační kurzy, pracovní diagnostika, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, poradenství, odborné praxe, místa na zkoušku, zprostředkování zaměstnání a mzdově podporovaná pracovní místa. Kromě projektů zaměřených explicitně na romskou národnostní menšinu se Romové mohou účastnit i projektů zaměřených na některou z jiných cílových skupin, např. na fyzické osoby starší 50 let, osoby do 25 let věku, osoby s nízkou úrovní kvalifikace, dlouhodobě nezaměstnané apod.

f) podporovat prostřednictvím Úřadu práce České republiky osvětu k předcházení nelegální práce u příslušníků romské menšiny

V rámci individuálního i skupinového poradenství jsou uchazeči o zaměstnání, včetně uchazečů o zaměstnání – příslušníků romské menšiny, seznamováni s riziky spojenými s výkonem nelegální práce a na důsledky s tím spojené. V rámci těchto činností úzce spolupracuje zaměstnanec na vyhrazené pozici s útvary zprostředkování, poradenství, trhu práce i útvarem nepojistných sociálních dávek, zejména pak se zaměstnanci zabezpečujícími agendu hmotné nouze.

g) sdílet zkušenosti a příklady dobré praxe formou mediálních kampaní a konferencí v oblasti diverzity na trhu práce

K realizaci úkolu v roce 2018 nedošlo a bude tak obsahem příští zprávy.

h) dotačně podporovat v rámci svých existujících dotačních programů a s využitím Evropských strukturálních a investičních fondů rozvoj sítě bezplatného dluhového poradenství a vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách v této oblasti

Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytuje v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů účelově vázaný dotační titul směřovaný k podpoře výkonu, respektive dostupnosti a kvality, sociální práce realizované pověřenými obecními úřady, obecními úřady obcí s rozšířenou působností a krajskými úřady (s výjimkou agendy sociálně-právní ochrany dětí), čímž je podpořeno také uvedené opatření, a to vzhledem k tomu, že sociální pracovníci obecních úřadů poskytují sociálně-právní poradenství, které ve vztahu k dluhové problematice osob může mít podobu základního nebo odborného sociálního poradenství.

Ve vztahu k uvedenému lze doplnit, že dostupnost výkonu sociální práce realizované obecními úřady je podpořena také v rámci projektu Ministerstva práce a sociálních věcí s názvem „Systémová podpora sociální práce v obcích“, když projekt spolupracuje s patnácti obcemi, které v rámci samostatné výzvy napojené na systémové projekty Ministerstva práce a sociálních věcí podaly vlastní projekty, jejichž součástí je mimo jiné přijetí vždy dvou nebo čtyř nových sociálních pracovníků (v návaznosti na velikost obce), když náklady na jejich činnost jsou po dobu dvou let hrazeny z projektu. Noví sociální pracovníci byli ve spolupracujících obcích přijati v roce 2017 a jejich roční působení je ze strany obecních úřadů hodnoceno velmi pozitivně, jelikož se významně zvýšila dostupnost a kvalita jimi doposud realizovaných činností sociální práce.

i) podporovat monitoring a evaluaci programu aktivní politiky zaměstnanosti, sledovat do jaké míry reagují na specifické potřeby romských uchazečů o zaměstnání na trhu práce

V roce 2018 pokračovala realizace projektu Ministerstva práce a sociálních věcí „Vyhodnocování účinnosti a efektivity realizace APZ“. Projekt je zaměřen na vyhodnocení efektivity veřejných služeb zaměstnanosti (VSZ), tj. zprostředkování zaměstnání, poradenství a jednotlivých nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti (APZ), a to jak se zaměřením na hodnocení dopadů APZ na zaměstnanost a zaměstnatelnost účastníků daných opatření a nástrojů, tak také prostřednictvím hodnocení faktorů majících vliv na sledované dopady APZ. Výsledkem procesu evaluace APZ budou doporučení pro VSZ směřující ke zvýšení efektivity realizace APZ. Doposud bylo vypracováno zejména hodnocení nástrojů APZ za léta 2014 a 2015, a to jak kvalitativní, tak kvantitativní metodou.

Vyhodnocení nástrojů a opatření APZ ve vztahu pouze k příslušníkům romské menšiny však není možné, a to vzhledem ke struktuře dat získávaných v rámci Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí. S ohledem na právní úpravu zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, který definuje údaje získávané od fyzických osob žádajících o zprostředkování zaměstnání Úřadem práce České republiky (ÚP ČR), zabezpečení rovného přístupu k zaměstnání a zákazu jakékoliv diskriminace v procesu zprostředkování zaměstnání a poskytování služeb ÚP ČR, nejsou uchazeči o zaměstnání sledováni na základě jejich etnické příslušnosti. Vyhodnocování efektů APZ se proto soustředí na objektivní ukazatele, kterými je věk, vzdělání, zdravotní omezení nebo jiná objektivně sledovaná znevýhodnění.

j) monitorovat výskyt diskriminace na trhu práce a šířit principy rovného zacházení s romskými uchazeči o zaměstnání na trhu práce

ÚP ČR v souladu se zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zprostředkovává uchazečům o zaměstnání a zájemcům o zaměstnání vhodné zaměstnání definované tímto zákonem. Podle § 38 citovaného zákona krajská pobočka ÚP ČR nenabízí a nezveřejňuje nabídky zaměstnání, které jsou diskriminačního charakteru nebo jsou v rozporu s pracovněprávními a jinými právními předpisy nebo odporují dobrým mravům. Oznámená volná pracovní místa, která splňují definici vhodného zaměstnání podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a která jsou též v souladu s § 38 citovaného zákona, jsou se souhlasem zaměstnavatele zveřejňována, včetně zveřejnění v elektronických médiích.

V souladu s výše uvedeným ustanovením ÚP ČR pečlivě kontroluje požadavky zaměstnavatelů na volná pracovní místa a pro zaměstnavatele realizuje výběrová řízení za účasti zaměstnanců tohoto úřadu mimo jiné z toho důvodu, aby se předcházelo případným diskriminačním projevům při projednávání nabídky vhodného zaměstnání.

k) působit preventivně vůči ztrátě bydlení romských domácností a omezovat využívání substandardních forem bydlení

Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 2018 pokračovalo v realizaci projektu Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003539, jehož cílem je zavést a rozvíjet systém sociálního bydlení v ČR. V projektu jsou šestnácti spolupracujícím obcím zprostředkovávány informace a metodická podpora při zavádění lokálních systémů sociálního bydlení. Obce jsou, mimo jiné, vedeny k pravidelnému sběru dat o potřebách osob ohrožených ztrátou bydlení nebo lidí bez domova. Každá z obcí si během realizace projektu rovněž nechala či nechává zpracovat odbornou analýzu počtu osob v bytové nouzi nebo bytovou nouzí ohrožených.

Jedním z výstupů projektu jsou metodické materiály zaměřené na řešení problémů osob v bytové nouzi. V roce 2018 postupovaly práce na metodice Sociální práce v sociálním

bydlení, která pokrývá celý proces poskytování sociální práce ve vztahu k bydlení od posuzování intenzity bytové nouze a vyhledání osob ohrožených ztrátou bydlení, jejich vstupu do sociálního bydlení, až po ukončení spolupráce. Důraz je kladen na praktickou využitelnost metodiky pro pracovníky v přímém kontaktu s cílovými skupinami sociálního bydlení. Během sledovaného období probíhal připomínkový proces a následná editace metodiky. Vypořádání obdržených připomínek bylo věnováno setkání expertní skupiny Sociální práce v sociálním bydlení, jehož se zúčastnilo celkem 41 osob z řad zástupců státních institucí, obcí, neziskových organizací, akademické sféry a Ministerstva práce a sociálních věcí. Na základě vyhodnocení obdržených připomínek a oponentských posudků vypracovaných externími odborníky bylo rozhodnuto, že metodika potřebuje ještě další významnější editorské úpravy a její vydání se proto posunuje na první polovinu roku 2019.

V roce 2018 byla aktualizována i Metodika prevence ztráty bydlení. Metodika, kterou pro Ministerstvo práce a sociálních věcí vypracoval Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i. v rámci projektu TA ČR, přináší sociálním pracovníkům působícím na obcích popis nástrojů nezbytných pro zavedení funkčního systému prevence ztráty bydlení, které lze na místní úrovni využít v oblasti sociální práce i bytové politiky. Tématu se na svých setkáních věnují i expertní skupiny, které byly v projektu „Podpora sociálního bydlení“ na Ministerstvu práce a sociálních věcí ustaveny (kromě zmíněné pracovní skupiny k sociální práci v sociálním bydlení se jedná o skupinu Poskytovatelé sociálního bydlení a skupinu Prevence ztráty bydlení a sociální začleňování), a je pravidelně diskutováno na setkáních pracovníků obcí a expertů na sociální bydlení, které projekt organizují. V rámci těchto setkání byla vyhodnocována a navrhována opatření, která jsou následně obcím doporučována v souvislosti s realizací sociálního bydlení. Mezi ně patří systematické zhodnocování problému bytové nouze na území obce a konkrétní kroky zamezující vyloučení bytovou nouzí ohrožených osob z přístupu k bydlení. K problematice adekvátního nastavení procesu přidělování sociálního bytu bylo v uplynulém roce rovněž realizováno druhé kolo dotazníkového šetření metodou DELPHI, které zahrnovalo komplexní posouzení problematiky hodnocení bytové nouze a pravidel přidělování sociálních bytů ze strany oslovených odborníků na sociální bydlení. Výsledky šetření, jehož se ve druhém kole zúčastnilo 152 expertů, byly prezentovány na workshopu „Pravidla přidělování sociálních bytů“, který se uskutečnil 29. 11. 2018 v Praze. Tyto výstupy jsou také využívány při dokončení přílohy metodiky Sociální práce v sociálním bydlení, která bude v praxi využitelná kritéria hodnocení bytové nouze a pravidla přidělování sociálních bytů přímo obsahovat.

Tento projekt v roce 2018 pokračoval i v metodické podpoře obcí, z nichž některé (Brno, Chomutov, Křižánky, Most, Pardubice, Plzeň, Praha 7) pilotně testují programy sociálního bydlení na základě principů Housing First. Těmto obcím byly nadále zprostředkovávány zkušenosti a informace prostřednictvím pravidelných konzultací, odborných seminářů i zahraničních cest, realizovaných díky spolupráci s partnerskými organizacemi. Informace z fungujících programů Housing First v ČR i v zahraničí byly pracovníky Ministerstva práce a sociálních věcí dále shromažďovány, vyhodnocovány a zveřejňovány na webových stránkách projektu, kde jsou k dispozici dalším spolupracujícím obcím a zájemcům, kteří by projekty sociálního bydlení založené na principech Housing First chtěli realizovat v budoucnu. Ve spolupráci s Ostravskou univerzitou byla také vypracována metodika monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení a byly dokončeny první evaluační zprávy, které zahrnují i první zhodnocení programů vycházejících z principů Housing First. Všechny tyto poznatky byly využity pracovníky Ministerstva práce a sociálních věcí při přípravě výzvy č. 108 Pilotní rozšíření konceptu Housing First, která byla zveřejněna 3. prosince 2018 prostřednictvím Operačního programu zaměstnanost ESF. Informace o výzvě byly novým zájemcům o realizaci modelu Housing First poskytovány v rámci projektu již v minulém roce. S ohledem na předpokládané zapojení minimálně 20 nových projektů založených na přístupu Housing First se připravuje rozšíření a prodloužení projektu Podpora sociálního bydlení tak, aby i těmto zájemcům o realizaci místních systémů sociálního bydlení mohla být ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí poskytována pravidelná metodická

a informační podpora. Na vyhodnocování obou výzev k Housing First bude využito evaluací. Konečné výsledky evaluací budou k dispozici na konci roku 2020.

I) zvyšovat motivaci zaměstnavatelů k zaměstnávání Romů

K vytváření pracovních míst pro znevýhodněné osoby, u kterých se nedaří jejich umístění na trh práce jiným způsobem, jsou zaměstnavatelé motivováni prostřednictvím poskytování mzdových příspěvků. Mzdové příspěvky jsou zaměstnavatelům poskytovány, jestliže do pracovního poměru v rámci nástroje veřejně prospěšné práce (VPP) a společensky účelné pracovní místo vyhrazené (SÚPM) umístí na základě dohody s ÚP ČR znevýhodněného uchazeče o zaměstnání. U obou nástrojů APZ lze příspěvek na mzdu poskytnout až na dobu 24 měsíců. Metodikou Ministerstva práce a sociálních věcí bylo stanoveno, že na maximální dobu 24 měsíců budou umísťovány pouze osoby s délkou evidence na ÚP ČR nad 24 měsíců, osoby s nízkou nebo žádnou kvalifikací, ohrožené sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučené. Při umísťování na VPP bylo metodicky ošetřeno věnovat pozornost také osobám v hmotné nouzi. V rámci tohoto nástroje bylo podpořeno i vytváření pozic tzv. asistentů prevence kriminality. Průměrný počet zařazených na pozici asistenta prevence kriminality za rok 2018 byl 255 osob. Asistenti prevence kriminality se například podílí na dohledu nad veřejným pořádkem, řešení situací souvisejících s narušováním občanského soužití a spolupracují na dohledu nad bezpečností dětí v blízkosti základních škol. Podpora zaměstnávání znevýhodněných osob se soustředila rovněž na podporu zkrácených úvazků, které jsou žádané především osobami pečujícími o děti ve věku do 15 let nebo osobu blízkou. V roce 2018 bylo na SÚPM umístěno celkem 12.180 osob, na VPP 16.279 osob. S ohledem na podporu zaměstnávání osob se základním vzděláním nebo žádnou kvalifikací bylo na SÚPM ve stejném sledovaném období umístěno 1.833 osob a na VPP dokonce 7.236 osob. ÚP ČR se i v roce 2018 zaměřil na podporu zaměstnávání osob dlouhodobě nezaměstnaných, tj. s délkou evidence nad 12 měsíců. Nástrojem SÚPM bylo takto podpořeno 4.321 uchazečů o zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných a v rámci VPP se jednalo o 5.081 osob.

Pro zvýšení podpory zaměstnávání znevýhodněných osob na trh práce vypracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 2018 novou metodiku, podle níž budou pracoviště ÚP ČR postupovat při umísťování uchazečů o zaměstnání na SÚPM. Ke změně metodiky Ministerstvo práce a sociálních věcí přistoupilo ve vazbě na strukturu uchazečů o zaměstnání vedených v evidenci uchazečů o zaměstnání, s ohledem na řešení nezaměstnanosti dlouhodobě nezaměstnaných osob a dále podpory nejvíce znevýhodněných osob vedených v evidenci na ÚP ČR. Cílem nové metodiky je motivace zaměstnavatelů k přijímání nejvíce znevýhodněných uchazečů o zaměstnání prostřednictvím SÚPM, přičemž výše příspěvku na mzdu se bude odvíjet od znevýhodnění a kombinace znevýhodnění konkrétního uchazeče o zaměstnání a bude činit součet metodikou stanovených procentních hodnot podle znevýhodnění podpořené osoby, a to maximálně do 100 % vynaložených prostředků na mzdy včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění. Maximální výše finančního příspěvku pak bude stanovena ÚP ČR. Čím více kumulace handicapů bude uchazeč o zaměstnání vykazovat, tím bude příspěvek na mzdu při jeho umístění vyšší. Ke „znevýhodnění“ uchazeče o zaměstnání patří doba evidence na ÚP ČR (0-5 měsíců, 6- 12 měsíců, 12-24 měsíců, nad 24 měsíců), příslušnost k osobám se zdravotním postižením, nízká kvalifikace (ISCED 0-2, tj. maximálně dosažené základní vzdělání), věk do 30 let, věk 50-54 let, věk nad 55 let (včetně) a dále skutečnost, že je uchazeč o zaměstnání rodičem do 6 měsíců po rodičovské/mateřské dovolené. Ke znevýhodnění patří i sociální vyloučení a ostatní znevýhodnění jako např., kdy je uchazeč o zaměstnání příjemce dávek ze systému pomoci v hmotné nouzi, je do evidence uchazečů o zaměstnání zařazen po výkonu trestu odnětí svobody, žijící v sociálně vyloučené lokalitě, ohrožený dluhovou pastí, s exekucí, ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí nebo se jedná o osobu pečující o osobu blízkou/závislého člena rodiny.

m) podporovat zaměstnavatele zaměstnávající dlouhodobě nezaměstnané

Za účelem podpory zaměstnávání osob dlouhodobě vedených v evidenci uchazečů o zaměstnání byly ÚP ČR realizovány regionální projekty jako například „Nová šance na Vysočině“, „Práce a život“ v Jihočeském kraji, „Zpět do práce“ v Libereckém kraji a „Prostupné zaměstnávání“ v Olomouckém kraji. Aktivity projektů tvořily komplexní program, jehož cílem bylo zvýšení zaměstnatelnosti účastníků včetně možnosti zvýšení jejich kvalifikace prostřednictvím rekvalifikací a podpora jejich umístění na trh práce prostřednictvím nástroje SÚPM. Projekt „Společně to dokážeme“ v Ústeckém kraji se zaměřil nejen na dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání, ale také osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách. I tento projekt nabízel řadu aktivit směřujících ke zvýšení uplatnitelnosti účastníků na trhu práce a jeho součástí byla aktivita spočívající v podpoře vytváření SÚPM.

K podpoře zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných také viz text pod písm. l).

n) spolupracovat s vedoucím Úřadu vlády při poskytování metodické pomoci krajským koordinátorům pro záležitosti romské menšiny a jejich prostřednictvím pracovníkům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností pověřených výkonem agendy integrace romské menšiny ve správním obvodu

Podpora romské menšiny probíhá nadále v soutěžních projektech v rámci investiční priority 1.1 OPZ, které jsou realizovány neziskovými, vzdělávacími a poradenskými organizacemi. Cílem těchto projektů je zvýšit zaměstnanost znevýhodněných cílových skupin a poskytnout jim komplexní podporu při hledání uplatnění na trhu práce. Nejčastějšími aktivitami těchto projektů jsou motivační kurzy, pracovní diagnostika, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, poradenství, odborné praxe, místa na zkoušku, zprostředkování zaměstnání a mzdově podporovaná pracovní místa. Kromě projektů zaměřených explicitně na romskou národnostní menšinu (6 nových projektů v roce 2018 – viz tabulka plnění cílů 5. 6. a a 6. 1. b) se Romové mohou účastnit i projektů zaměřených na některou z jiných cílových skupin, např. na fyzické osoby starší 50 let, osoby do 25 let věku, osoby s nízkou úrovní kvalifikace, dlouhodobě nezaměstnané apod. V roce 2018 bylo v realizaci či vstoupilo do realizace celkem 298 takto zaměřených projektů v rámci 8 soutěžních výzev. Další výzva, do které bude možné předkládat obdobné projekty zaměřené na pomoc romské menšině, byla v roce 2018 ve fázi přípravy a bude vyhlášena v březnu 2019.

5 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministryni školství, mládeže a tělovýchovy:

a) průběžně zařazovat mezi významné výzkumy resortu výzkumy a analýzy ve vztahu k romské menšině v oblasti rovného přístupu ke vzdělávání a předmět a cíle výzkumů a analýz konzultovat s Radou vlády pro záležitosti romské menšiny

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2018 připravovalo podklady pro realizaci výzkumného šetření, ve spolupráci s Technologickou agenturou České republiky, zaměřeného na překážky zapojení dětí v sociálně vyloučených lokalitách do povinného předškolního vzdělávání a vytvořit na jeho základě soubor cílených doporučení pro vzdělávací politiku.

b) vymezit do roku 2019 činnost a odbornou kvalifikaci sociálního pedagoga, stanovit standard vzdělávání pro sociálního pedagoga a ukotvit tuto pozici v zákonu o pedagogických pracovnících a zajistit jejich financování

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2018 schválilo Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019 -2020. Plán obsahuje řadu opatření a jedním z nich je „Podpora a ověření role školního sociálního pedagoga“. Z hlediska vazby na návazné poradenské či asistenční služby by fungování školního poradenského pracoviště pomohlo i začlenění sociálního pedagoga mezi pedagogické pracovníky a do struktury školních poradenských pracovišť. Po ověření pozice by Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy chtělo podpořit sociálního pedagoga v základních školách s vyšším zastoupením romských žáků (v ČR cca 119 ZŠ), s vyšším podílem žáků z odlišného kulturního prostředí a žáků žijících v odlišných životních podmínkách.

Sociální pedagog je jednou ze šablon ve výzvách na zjednodušené projekty z OP VVV:

- Podpora škol formou zjednodušeného vykazování – Šablony pro MŠ a ZŠ I,
- Podpora škol formou zjednodušeného vykazování – Šablony pro SŠ a VOŠ I

Další možná podpora sociálního pedagoga byla zahrnuta ve výzvě Inkluzivní vzdělávání, v tématu II. Prevence školní neúspěšnosti, aktivitě č. 2 Podpora školních poradenských pracovišť, podaktivita Odborní pracovníci ve školách. V této podaktivitě si žadatel/příjemce mohl vybrat jednu z uvedených pozic - školní psycholog, školní speciální pedagog nebo sociální pedagog.

c) koordinovat průběžně ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí a ministrem zdravotnictví činnost jednotlivých institucí, které o děti pečují (sociálně-právní ochrana dítěte, zdravotnická zařízení, pedagogicko-psychologické poradenství) ve sjednoceném systému, aby bylo dosaženo šance vytvářet společně sociální a pedagogicko-psychologické intervence problémů dětí z rizikového prostředí, dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí a dětí s odlišným kulturním zázemím

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v návaznosti na novelizaci zákona č. 109/2002 Sb., zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, vytvořilo odbornou platformu i za aktivní účasti zástupců Ministerstva práce a sociálních věcí s cílem nadefinování společných cílů a nezbytných opatření vedoucích k sjednocení přístupů k péči o ohrožené děti (zahrnující i sociálně vyloučené lokality).

Hlavním cílem, na kterém jsou zástupci obou resortů v naprosté shodě, je podpora preventivní péče před umístěním dítěte do jakéhokoliv typu ústavní, vysoce specializované, péče, která

musí být i nadále ukládána pouze v případech, že primárně preventivní opatření selhávají a jsou ve vztahu k specifickým potřebám konkrétních dětí neúčinná. V rámci jednání dochází k definování spolupráce mezi školskými zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy i středisky výchovné péče s pracovníky orgánů pro sociálně právní ochranu dětí.

Témata jsou diskutována a opatření navrhována v úzké součinnosti se zástupci kanceláře Veřejné ochránkyně práv. Konání v dané oblasti je taktéž úzce komunikováno se zástupci Nejvyššího státního zastupitelství v ČR. Zdravotnická problematika, která také do předmětné oblasti spadá, je řešena se zástupci Ministerstva zdravotnictví.

d) průběžně realizovat opatření a programy v oblasti předškolního vzdělávání se zaměřením na zamezení segregace romských dětí v mateřských školách nebo v přípravných třídách základní školy

Podpora zvýšení kvality vzdělávání dětí z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání

Podpora znevýhodněných dětí (a také žáků a studentů) je průřezové téma celé prioritní osy 3, nicméně nejvíce se odráží v investičních prioritách 2 – Boj proti všem formám diskriminace a prosazování rovných příležitostí a 3 – Socioekonomická integrace marginalizovaných skupin jako jsou Romové. Investiční priorita 3 si jako primární cílovou skupinu stanovuje děti a žáky ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí. Z této investiční priority je financována výzva Inkluzivní vzdělávání, která svým tématem Předškolní vzdělávání cílí na podporu nástupu dětí ze socioekonomicky znevýhodněného a současně kulturně odlišného prostředí do mateřských škol. Mezi podporovanými aktivitami byla jednak podpora vzdělávání a rozvoje dětí v neformálních předškolních centrech s cílem připravit děti na vstup a začlenění do mateřských škol a dále pak facilitace procesu přechodu z neformálního předškolního centra do prostředí mateřské školy. Aktivity ve výzvě jsou zaměřeny na podporu adaptace těchto dětí a jejich rodičů v mateřské škole.

V rámci tématu I. Předškolní vzdělávání jsou podporovány aktivity směřující k inkluzivnímu vzdělávání, otevřenosti a lepší spolupráci s rodiči a začleňování dětí do předškolního vzdělávání, včetně přípravy na ně. Výzva podpořila i rozvoj pedagogických pracovníků prostřednictvím jejich dalšího vzdělávání, zejména v oblasti rozvoje proinkluzivních kompetencí pedagogických pracovníků s ohledem na specifika dětí (a žáků) ze sociálně odlišného prostředí.

Pro obce byla určena výzva Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL I

Identifikace výzvy: Prioritní osa 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, Investiční priorita 3 - Socioekonomická integrace marginalizovaných skupin jako jsou Romové, Specifický cíl 1 - Sociální integrace dětí a žáků včetně začleňování romských dětí do vzdělávání

Termín výzvy: od 30. 3. 2016 do 30. 3. 2017; realizace projektů výzvy je povolena do 31. 12. 2022.

Alokace na výzvu: 250 000 000 Kč

Zaměření výzvy a podporované aktivity:

Výzva pro obce zapojené v Koordinovaném přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL) se soustředí na podporu inkluzivního vzdělávání právě na území sociálně vyloučených lokalit. Obce jsou podpořeny v roli koordinátora řešení problematiky inkluzivního vzdělávání. Další aktivity mohou obce zacílit na přímou podporu nejen mateřských, ale i základních a středních

škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání v oblasti zavádění a realizace individuální integrace. Výzva klade důraz na osvětové aktivity směřované na veřejnost a podporuje vznik platform a realizaci workshopů pro jednotlivé aktéry ve vzdělávání.

V rámci výzvy byla podpořena i oblast předškolního vzdělávání aktivita má za cíl podpořit nástup dětí ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí do mateřských škol. Aktivity zahrnují nejen přímou podporu dětí a rozvoj jejich prosociálních, kognitivních a emočních dovedností a přípravu na vstup do základní školy, ale také vzdělávání pedagogických pracovníků, jehož cílem je zavádění nových inkluzivních metod do předškolního vzdělávání a výchovy a výměna zkušeností sdílení příkladů dobré praxe, dále také rozvoj rodičovských kompetencí a jejich vzdělávání, zapojování rodičů do přípravy a realizace aktivit pro děti, poradenství a podpora rodičům. Aktivity se zaměřují i na podporu spolupráce MŠ s dalšími institucemi, které se zaměřují na výchovu a péči o děti předškolního věku.

V obcích na jejichž území se vyskytuje sociálně vyloučená lokalita a spolupracují s Agenturou pro sociální začleňování v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám, jsou podporovány aktivity začleňující marginalizované skupiny do hlavního vzdělávacího proudu ve výzvách Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL. Obě výzvy mají obdobné podporované aktivity a liší se v typu oprávněného žadatele.

Pro soukromoprávní neziskové organizace, školy a školská zařízení a příspěvkové organizace byla určena výzva **Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL II.**

Identifikace výzvy: Prioritní osa 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, Investiční priorita 3 - Socioekonomická integrace marginalizovaných skupin jako jsou Romové, Specifický cíl 1 - Sociální integrace dětí a žáků včetně začleňování romských dětí do vzdělávání

Termín výzvy: od 11. 10. 2016 do 29. 12. 2018 (výzva byla prodloužena).

Alokace na výzvu: 450.000.000 Kč

Zaměření výzvy a podporované aktivity:

Cílem výzvy je podpora inkluzivního vzdělávání na území obcí se sociálně vyloučenými lokalitami. Aktivity podpoří mateřské, základní i střední školy v oblasti zavádění a realizaci individuální integrace. Výzva klade důraz na osvětové aktivity směřované na veřejnost a podporuje vznik platform a workshopů mezi jednotlivými aktéry ve vzdělávání.

V rámci aktivity Předškolní vzdělávání je podporován nástup dětí ze socioekonomicky znevýhodněného a současně kulturně odlišného prostředí do mateřských škol, ale také jsou podpořeny děti i rodiče v rámci adaptačního období po nástupu těchto dětí do mateřské školy.

Aktivity podporované v rámci obou výzev musí být vždy v souladu se Strategickým plánem sociálního začleňování dané obce, respektive jeho přílohou Místním plánem inkluze. Plnění tohoto plánu je každý rok reportováno.

Název výzvy: Inkluzivní vzdělávání pro sociálně vyloučené lokality (SVL)

Identifikace výzvy: Prioritní osa 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, Investiční priorita 3 - Socioekonomická integrace marginalizovaných skupin jako jsou Romové, Specifický cíl 1 - Sociální integrace dětí a žáků včetně začleňování romských dětí do vzdělávání

Termín výzvy: od 22. 8. 2017 do 29. 12. 2018

Alokace na výzvu: 250.000.000 Kč

Zaměření výzvy a podporované aktivity:

Cílem výzvy je zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků na území sociálně vyloučených lokalit (SVL). Výzva se zaměřuje nejen na obce/svazky obcí zapojené v KPSVL, ale také na kraje, na jejichž území se nacházejí SVL, které nejsou zapojené v KPSVL. Obce a kraje jsou podpořeny v roli koordinátora řešení problematiky inkluzivního vzdělávání na svém území. Aktivity mohou obce a kraje zacílit na přímou podporu mateřských, základních, středních škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání apod. v oblasti zavádění a realizace individuální integrace. Výzva klade důraz na osvětové aktivity směřované na veřejnost a podporuje vznik platform a realizaci workshopů pro jednotlivé aktéry ve vzdělávání.

V aktivitě Předškolní vzdělávání je cílem jednak podpořit nástup dětí ze socioekonomicky znevýhodněného a současně kulturně odlišného prostředí (dále jen děti ze znevýhodněného prostředí) do mateřských škol, ale také podpořit děti i rodiče v adaptačním období po nástupu těchto dětí do mateřské školy.

e) průběžně spolupracovat s vedoucím Úřadu vlády při poskytování metodické pomoci krajským koordinátorům pro záležitosti romské menšiny a jejich prostřednictvím pracovníkům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností pověřených výkonem agendy integrace romské menšiny ve správním obvodu

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dlouhodobě spolupracuje s Úřadem vlády ČR při poskytování metodické pomoci krajským koordinátorům pro záležitosti romské menšiny, zúčastňuje se různých seminářů, kde informuje vždy o aktuální problematice v oblasti vzdělávání. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy průběžně spolupracuje s krajskými koordinátory pro romské záležitosti jako např. v rámci hodnocení projektů dotačního programu na podporu integrace romské menšiny.

f) průběžně podporovat a rozvíjet další formy alternativních způsobů náhradní výchovy tak, aby děti vyrůstaly v přirozeném rodinném prostředí a podporovat užší spolupráci pracovníků ústavní péče s rodinou a orgány sociálně právní ochrany dětí při jejich návratu do původních rodin

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v návaznosti na novelizaci zákona č. 109/2002 Sb., zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, vytvořilo odbornou platformu i za aktivní účasti zástupců Ministerstva práce a sociálních věcí s cílem nadefinování společných cílů a nezbytných opatření vedoucích k sjednocení přístupů k péči o ohrožené děti (zahrnující i sociálně vyloučené lokality).

Hlavním cílem, na kterém jsou zástupci obou resortů v naprosté shodě, je podpora preventivní péče před umístěním dítěte do jakéhokoliv typu ústavní, vysoce specializované, péče, která musí být i nadále ukládána pouze v případech, že primárně preventivní opatření selhávají a jsou ve vztahu k specifickým potřebám konkrétních dětí neúčinná. V rámci jednání dochází k definování spolupráce mezi školskými zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy i středisky výchovné péče s pracovníky orgánů pro sociálně právní ochranu dětí.

Témata jsou diskutována a opatření navrhována v úzké součinnosti se zástupci kanceláře Veřejné ochránkyně práv. Konání v dané oblasti je taktéž úzce komunikováno se zástupci Nejvyššího státního zastupitelství v ČR. Zdravotnická problematika, která také do předmětné oblasti spadá, je řešena se zástupci Ministerstva zdravotnictví.

g) každoročně rozvíjet a finančně podporovat realizaci dotačního programu pro nestátní neziskové organizace k podpoře školního stravování žáků základních škol

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2018 vyčlenilo 30.000.000 Kč na školní obědy pro sociálně znevýhodněné děti. Příjemci dotačního programu byly 3 neziskové organizace, které zajistili školní obědy žákům základních škol, jejichž rodiče nemají na obědy peníze. Stále více totiž přibývá rodin, které se ocitají v tíživé životní situaci a školní obědy si nemůžou dovolit platit.

Podpořené organizace:

1) SPOLEČNĚ – JEKHEANE, o.p.s. – 585.424 Kč (působnost projektu v oblastech Ostravy, Šumperka, Hanušovic)

2) Drab Foundation, nadační fond – 4.092.000 Kč (celostátní působnost projektu)

3) Women for Women, o.p.s. – 25.322.576 Kč (celostátní působnost projektu)

V roce 2018 byl zapojen přibližně stejný počet škol a žáků, jako v roce 2017, tj. cca 1.155 škol 6.701 žáků. Průměrná cena za obědy byla pro jednoho žáka necelých 374 korun na měsíc. Přesnější údaje za rok 2018 budou k dispozici v květnu 2019.

h) průběžně intenzivně monitorovat prostřednictvím České školní inspekce situaci romských dětí, žáků a studentů na všech úrovních vzdělávací soustavy a identifikovat pochybení škol a školských poradenských zařízení ve vztahu k této cílové skupině, prostřednictvím nápravných opatření zajistit ochranu práva na vzdělávání bez diskriminace a za účelem odstranění těchto pochybení zajišťovat antidiskriminační školení a metodickou podporu pracovníků škol a školských poradenských zařízení,

Realizováno průběžně, pokud narazí ČŠI v rámci inspekční činnosti na nějaký problém, řeší ho se školou, případně se zřizovatelem. Ve školním roce 2017/2018 ČŠI obdržela 2 stížnosti týkající se diskriminace romských žáků, obě byly vyhodnoceny jako důvodné. Počty stížností, které na diskriminaci romských žáků ČŠI dostává, jsou velmi nízké, za posledních 5 let se pohybují v řádu několika málo jednotek za rok.

i) průběžně zavádět mechanismy pro přístup romských dětí k předškolnímu vzdělávání,

Viz bod d).

j) průběžně projednávat s reprezentací vysokých škol možnosti uzpůsobení vzdělávacích programů fakult vzdělávajících učitele s jasným zřetelem na průřezové téma inkluzivního vzdělávání a multikulturality s ohledem na další vzdělávání vysokoškolských pedagogů fakult vzdělávajících učitele.

V Rámcové koncepci přípravného vzdělávání učitelů základních a středních škol č.j. MSMT-47339/2015-1 se k tomuto tématu uvádí: „Oborové předměty jsou odvozovány od obsahových oblastí oboru. Jejich vymezení je v kompetenci vysokých škol a fakult, nicméně má být vedeno respektem k charakteru učitelské přípravy a ke kurikulu příslušného typu a stupně školy.

6 MINISTERSTVO VNITRA

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru vnitra:

a) zařazovat témata integrace romské menšiny mezi významné výzkumy resortu

V rámci výzkumu s názvem „Bezpečnostní rizika sociálně vyloučených lokalit: Vytváření znalostí a nástrojů pro management a prevenci kriminality“, podpořené Programem bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015-2020 (BV III/1-VS) bylo uskutečňováno rozsáhlé výzkumné šetření v r. 2017, které bylo v r. 2018 vyhodnocováno. Současně výzkumný tým Západočeské univerzity připravoval výslednou metodiku, kterou nyní Ministerstvo vnitra posuzuje z důvodů certifikace.

b) působit na základě poznatků z výkonu dozoru nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek územních samosprávných celků a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření jejich orgánů preventivně formou doporučení pro obce a kraje s cílem předcházet diskriminačním praktikám, například v oblasti přístupu k obecnímu bytovému fondu nebo v oblasti veřejného pořádku

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2018 posuzoval zákonnost 4.774 obecně závazných vyhlášek. Při jejich posouzení v rámci abstraktní kontroly zákonnosti nezjistil, že by obce přímo diskriminovaly některou skupinu občanů z důvodu rasy, národnosti či etnika. Nicméně zdejší odbor se v uplynulém roce zabýval podnětem Veřejné ochránkyně práv (dále jen „VOP“) na zákonnost obecně závazné vyhlášky (dále jen „OZV“) města Bohumín č. 2/2015, kterou se stanoví školské obvody základních škol zřízených městem Bohumín (dále jen „OZV č. 2/2015“). V obdržení podnětu bylo ze strany VOP namítáno, že OZV č. 2/2015 je diskriminační v přístupu vůči dětem z romských rodin, kdy vytváří nerovné podmínky v jejich přístupu ke vzdělávání, neboť jedna konkrétní základní škola je školou segregovanou, kterou navštěvují téměř výlučně romští žáci.

Ministerstvo vnitra přezkoumalo obdržení podnět a na základě jednání s městem Bohumínem shledalo v součinnosti s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Agenturou pro sociální začleňování OZV č. 2/2015 v rozporu se zákonem, neboť městem Bohumínem stanovený školský obvod, který již několik let navštěvují výlučně pouze romští žáci, je segregáční.

Městem Bohumín stanovený školský obvod byl proto ze strany Ministerstva vnitra shledán jako diskriminační, neboť vytváří nerovné podmínky v přístupu ke vzdělávání pro děti z romských rodin, které jsou vzdělávány odděleně od dětí z neromských rodin. Oddělené vzdělávání žáků podle jejich rasy je totiž nerovné, a to i kdyby se na školách poskytovalo stejně kvalitní vzdělávání při shodných personálních i materiálních podmínkách. Tento závěr potvrzuje i judikatura Evropského soudu pro lidská práva, který označuje situaci vzdělávání romských dětí ve škole navštěvované pouze Romy za diskriminaci a za porušení práva na vzdělávání.

Ministerstvo vnitra upozornilo město Bohumín na rozpor OZV č. 2/2015 se zákonem, přičemž město Bohumín přislíbilo dobrovolně zjednat nápravu.

Problematice segregace ve školství věnoval zdejší odbor pozornost při tvorbě Metodického doporučení k činnosti ÚSC č. 6 - Tvorba obecně závazných vyhlášek (stanovení školských obvodů spádových mateřských a základních škol). Toto doporučení bylo zpracováno ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Kanceláří veřejné ochránkyně práv v roce 2017, bylo distribuováno obcím v tištěné podobě a je trvale přístupné na webových stránkách Ministerstva vnitra.

V roce 2018 zdejší odbor rovněž aktualizoval metodická doporučení k činnosti územních samosprávných celků:

- č. 1.1 - Proces tvorby a vydávání obecně závazných vyhlášek obcí (obecná část),

- č. 4.1 - Tvorba obecně závazných vyhlášek (úprava místních záležitostí veřejného pořádku)

V rámci metodického doporučení č. 4.1 se Ministerstvo vnitra věnuje právě otázce diskriminace při vydávání obecně závazných vyhlášek o veřejném pořádku.

V rámci plnění úkolů stanovených Akčním plánem Strategie boje proti sociálnímu vyloučení provádí odbor veřejné správy dozoru a kontroly Ministerstva vnitra posuzování zákonnosti pravidel (zásad) pro přidělování obecních bytů. Pravidla pro přidělování obecních bytů, zjištěná v rámci kontrolní činnosti Ministerstva vnitra nebo na základě podnětu, jsou posuzována po obsahové stránce z pohledu případné diskriminace a možnosti omezení přístupu k bytům. Důležitým aspektem celé problematiky je skutečnost, že obce nemají povinnost vydat pravidla pro přidělování obecních bytů.

V roce 2018 bylo provedeno 117 kontrol samostatné působnosti obcí.

Při těchto kontrolách bylo zjištěno 11 pravidel pro přidělování bytů ve vlastnictví obce u 10 obcí.

Na základě podnětu Veřejné ochránkyně práv bylo posuzováno 6 pravidel pro přidělování bytů ve vlastnictví obce u 2 obcí (měst).

Na základě podnětu občana byla posuzována 3 pravidla pro přidělování bytů ve vlastnictví obce u 1 obce (města).

V jednom případě obec zaslala pravidla pro přidělování bytů ve vlastnictví obce dobrovolně ke kontrole.

Celkem bylo v roce 2018 posuzováno Ministerstvem vnitra 21 pravidel pro přidělování bytů ve vlastnictví obce.

Na základě posouzení výše uvedených pravidel pro přidělování bytů ve vlastnictví obce:

- ve 2 případech nebyl shledán rozpor se zákonem,
- v 1 případě byl shledán rozpor se zákonem, u něhož nelze užít dozorová opatření dle § 124 odst. 6 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (na rozpor s občanským zákoníkem byla obec upozorněna),
- v 8 případech byl shledán rozpor se zákonem a na základě doporučení Ministerstva vnitra byla zjednána dobrovolná náprava (3x zrušením bez náhrady, 5x nahrazení novými),
- posuzování zákonnosti 10 pravidel pro přidělování bytů ve vlastnictví obce pokračuje v roce 2019. U všech těchto případů byla obcím ke zjištěným nedostatkům poskytnuta ze strany Ministerstva vnitra metodická pomoc nejen v písemné formě, ale i prostřednictvím osobního jednání s jejich představiteli.

Ani v jednom případě nebylo zjištěno, že by obce přistupovaly k diskriminaci žadatelů o byt na základě národnosti či rasy.

Základní pravidla pro rovný, tedy nediskriminační přístup k bytovému fondu obcí jsou uvedena v „Doporučení pro obce a města pro předcházení tvorby a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit“ se zdůrazněním na zajištění potřeby bydlení, která jsou mj. zveřejněna na webových stránkách Veřejné ochránkyně práv a Ministerstva vnitra (<https://mvr.cz/odk2/soubor/edsp-doporuzeni-low-pdf.aspx>). Tato doporučení zpracovaná Ministerstvem vnitra a Kanceláří veřejného ochránce práv srozumitelnou formou poskytují základní informace, které jistě využijí mnohé obce při přípravě pravidel přístupu obyvatel k obecnímu bytovému fondu.

Odbor dozoru a kontroly spolupracoval s Ministerstvem práce a sociálních věcí na přípravě Metodiky sociální práce v sociálním bydlení z hlediska dodržování zákona č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“). Jedna z příloh této metodiky je věnována Kritériím pro přidělování sociálních bytů – pravidla a rizika z pohledu sociální politiky.

c) zařazovat do vybraných vzdělávacích programů pro úředníky územních samosprávných celků téma antidiskriminačního přístupu k občanům, zavádění principů dobré správy do praxe a multikulturní výchovy

Ministerstvo vnitra mělo v roce 2018 akreditovány vzdělávací programy pro úředníky územních samosprávných celků v oblasti multikulturní komunikace, sociální integrace a antidiskriminačním přístupům k občanům:

Název vzdělávací instituce	Název vzdělávacího programu
Fakta s.r.o. - vzdělávací zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	Sociální integrace
Institut pro veřejnou správu Praha	Multikulturní komunikace
Institut pro veřejnou správu Praha	Romská problematika v územních samosprávných celcích

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Od roku 2010 Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově (dále též „VPŠ a SPŠ MV v Holešově“) realizovala projekty „Příprava a výběr žáků z národnostních menšin ke vzdělávání ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově“ a „Vzdělávání žáků národnostních menšin ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově“. Oba projekty byly spolufinancovány Evropským sociálním fondem prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a státním rozpočtem České republiky. V rámci pětileté udržitelnosti obou projektů byly veškeré aktivity financovány z rozpočtu školy. Pětiletá udržitelnost projektů zaměřená na vzdělávání žáků národnostních menšin ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově byla v červnu 2018 ukončena.

Na základě rozhodnutí ředitele školy byl zpracován školní projekt „Integrace cizinců v rámci středního odborného vzdělávání v oboru Bezpečnostně právní činnost (kód 68-42-M/01) ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově“. Realizace projektu byla zahájena v září 2018, ukončení projektu je stanoveno na srpen roku 2022.

Cílovou skupinou projektu jsou cizinci a příslušníci národnostních menšin – žáci 8. a 9. tříd základních škol, jejich rodiče, a dále pak již přijatí žáci ke vzdělávání v oboru vzdělání Bezpečnostně právní činnost.

Členové realizačního týmu projektu „Integrace cizinců v rámci středního odborného vzdělávání v oboru Bezpečnostně právní činnost (kód 68-42-M/01) ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově“ úzce spolupracují s krajskými koordinátory pro romské záležitosti a romskými poradci zejména v oblasti výběru vhodných uchazečů ke studiu čtyřletého maturitního vzdělání v oboru Bezpečnostně právní činnost ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově.

Zkušenosti se systematickým vzděláváním Romů má škola již od roku 2007. V současné době se vzdělávají v oboru vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost 2 žáci z této menšiny.

d) začleňovat poznatky a praktické zkušenosti koordinátorů pro záležitosti romské menšiny a romských poradců a poskytovatelů sociálních služeb příslušníkům romské menšiny do celoživotního vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky

Ministerstvo vnitra se v roce 2018 podílelo ve spolupráci s Nejvyšším státním zastupitelstvím na tvorbě Metodické pomůcky pro policisty a státní zástupce k nenávislným projevům na internetu. Jejím cílem je především zlepšit schopnost orgánů činných v trestním řízení podřadit jednotlivé nenávislné výroky pod příslušnou skutkovou podstatu trestného činu, což by se ve svém důsledku mělo projevit ve vyšším počtu stíhaných trestných činů z nenávislosti. Tvořbě metodiky předcházela analýza relevantní judikatury.

7 MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru zdravotnictví:

a) hledat ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí systémové řešení k zakotvení a rozšíření působnosti zdravotně sociálních pomocníků, a to zejména v sociálně vyloučených lokalitách

V rámci projektu z EFS a státního rozpočtu "Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením" (reg.č.: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/00009439) proběhl na SZÚ 12. 10. - 23. 11. 2018 kurz „Mediátor podpory zdraví pro pracovníky nově vznikajících regionálních center podpory zdraví i pro další zájemce“, celkem 44 osob (ne všichni absolvovali celý kurz vzhledem k nástupům do pracovního poměru v průběhu kurzu).

Informace o cílech projektu, tj. o podpoře zdravého životního stylu a o prevenci nemocí pro osoby a organizace řídící práci subjektů pracujících s osobami sociálně vyloučenými (žijícími v sociálně vyloučených lokalitách), byly podány hejtmanům krajů, ředitelům KHS, ZÚ a vládním a nevládním organizacím na seminářích nebo prostřednictvím dopisů.

Ministerstvo zdravotnictví podporuje v rámci Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období let 2016-2020 přípravu a realizaci pilotního projektu s cílem ověřit zavedení pozice asistent podpory zdraví v sociálně vyloučených lokalitách (realizuje Agentura pro sociální začlenění a Ministerstvo práce a sociálních věcí) včetně vyhodnocení pilotního projektu a vytvoření analýzy potřebnosti této pozice. V roce 2018 nebylo Ministerstvo zdravotnictví Agenturou pro sociální začlenění a Ministerstvem práce a sociálních věcí v tomto směru kontaktováno.

b) informovat Radu vlády pro záležitosti romské menšiny o dotačních programech vyhlašovaných Ministerstvem zdravotnictví

Informace ohledně dotačních programů vyhlašovaných Ministerstvem zdravotnictví byly na Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny. V zaslaném materiálu (říjen 2018) byla uvedena webová stránka a termíny, kde je možné nalézt podrobnosti ohledně vyhlašovaných dotačních programů a metodiky pro podávání projektů, které jsou Ministerstvem zdravotnictví vyhlašovány. Termíny vyhlašovaných programů v roce 2019 byly posunuty z důvodu přípravy na elektronické podávání dotací.

c) informovat v rámci postgraduálního vzdělávání zdravotnických pracovníků akreditovaná pracoviště o možnosti využít při výuce legislativy a etiky podklady týkající se problematiky vztahu mezi zdravotnickými pracovníky a pacienty ze sociálně vyloučeného prostředí, zajišťované a shromažďované Radou vlády pro záležitosti romské menšiny, a tyto podklady případně využít k aktualizaci studijních programů

V případě lékařů, zubních lékařů a farmaceutů platí, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy garantuje pregraduální výchovu, Ministerstvo zdravotnictví pak pouze část postgraduálního vzdělávání, konkrétně specializační vzdělávání uvedených zdravotnických povolání (viz zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů). V materiálu uváděná vyhláška č. 187/2009 Sb. sice spadá do gesce Ministerstva zdravotnictví, nicméně touto vyhláškou byla implementována směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací tak, aby v rámci všech členských států EU bylo zaručeno během pregraduální výuky splnění minimálních požadavků (konkrétně stanovených v čl. 24 citované směrnice), a to za účelem výkonu povolání a případného uznávání kvalifikací v rámci EU. V souladu s ustanovením § 79 odst. 1 písm. e) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách,

ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vysokých školách“), Ministerstvo zdravotnictví na základě vyhlášky č. 187/2009 Sb. vydává pouze stanovisko týkající se potvrzení, zda absolventi budou oprávněni vykonávat zdravotnické povolání. Konečné rozhodnutí o akreditaci pregraduálních vzdělávacích programů (a tedy i jejich konkrétního obsahu) je v gesci akreditační komise Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, respektive Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, a řídí se zákonem o vysokých školách, který je rovněž v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Ve vzdělávacích programech jednotlivých oborů specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů je stanovenou povinností absolvovat teoretický kurz „Základy lékařské etiky, komunikace, managementu a legislativy“. Část tohoto teoretického kurzu je věnována právě oblasti etického chování a komunikace s pacientem.

Ministerstvo zdravotnictví se aktuálně obrátilo na Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, aby v rámci oblasti celoživotního vzdělávání připravili kurz se zaměřením na specifickou problematiku osob bez přístřeší.

Vzdělávání zdravotnických i nezdravotnických pracovníků, v oblasti přístupu k osobám sociálně vyloučeným nebo sociálním vyloučením ohroženým a v dodržování právních předpisů upravujících přístup těchto osob ke zdravotním službám včetně zákazu diskriminace v souvislosti s plněním „Strategie romské integrace do roku 2020“ za rok 2018 a „Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020“ v roce 2018, probíhalo prostřednictvím široké nabídky vzdělávacích akcí s tématy v kontextu uvedené problematiky. Do vzdělávání pracovníků byla zařazena výrazně i problematika prevence výskytu rizikových faktorů, protože prostředí sociálního vyloučení reálně souvisí s vyšší mírou rizikového chování spojeného s konzumací zdraví škodlivých látek, tj. tabáku, alkoholu, drog či nevhodné stravy způsobující obezitu.

V roce 2018 probíhalo následující vzdělávání nelékařských pracovníků:

1) Akreditovaný kvalifikační kurz (AKK)

Pracovní terapeut

Obsahem kurzu jsou základy veřejného zdravotnictví. Principy diagnostiky duševních poruch, základy somatologie, psychiatrie, geriatrické a gerontopsychiatrie, psychologie. Komunikace v rámci týmu, interpersonální komunikace, komunikace s pacienty/klienty.

2) Specializační vzdělávání (SV)

Základní modul u všech oborů SV

Obsahem je problematika přístupu k osobám sociálně vyloučeným nebo sociálním vyloučením ohroženým a v dodržování právních předpisů upravujících přístup těchto osob ke zdravotním službám včetně zákazu diskriminace.

SV v oboru všeobecná sestra

Intenzivní péče, Perioperační péče, Ošetrovatelská péče v pediatrii, Intenzivní péče v pediatrii, Ošetrovatelská péče v interních, Ošetrovatelská péče v chirurgických oborech Ošetrovatelská péče v psychiatrii.

SV v oboru porodní asistentka - Intenzivní péče v porodní asistenci

SV v oboru ergoterapeut - Ergoterapie pro dospělé

SV v oboru zdravotnický záchranář - Urgentní medicína

SV v oboru fyzioterapeut - Aplikovaná fyzioterapie

SV v oboru farmaceutický asistent - Zdravotnické prostředky

Obsahem SV jsou podpůrné techniky ke zvládnání pracovní zátěže, podpůrné techniky v komunikaci s agresivním pacientem, komunikace se zvláštními skupinami pacientů. Etický přístup k pacientům a jejich blízkým s ohledem na věk a charakter onemocnění. Identifikace faktorů ovlivňujících kvalitu života pacientů. Edukace pacientů a jiných osob. Specifika edukace dětí, seniorů, cizinců a zvláštních skupin nemocných. Tvorba edukačních materiálů. Zásady moderní prezentace. Problematika závislostí. Škodlivé užívání návykových látek a závislostí v ČR.

3) Vzdělávací akce (VA)

Problematika péče o cizince a specifická ošetrovatelská péče o příslušníky minoritních skupin

Obsahem vzdělávání jsou specifika přímé ošetrovatelské péče u národnostních menšin žijících na území ČR s ohledem na jejich zdravotní, sociální, náboženské, kulturní a společenské odlišnosti. Etnické klima v české společnosti. Multikulturní/transkulturní ošetrovatelství, rozdíly v prožívání nemoci, vliv rodiny, systém hodnot, životní styl, hygienické návyky, fyzické charakteristiky a další specifika jednotlivých minoritních skupin.

Specifická ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty

Obsahem vzdělávání jsou velké geriatrické syndromy, polymorbidita. Specifika farmakoterapie ve stáří - změny farmakokinetiky, farmakodynamiky, polypragmatie, interakce léčiv a časté nežádoucí účinky.

Biografie v práci manažera sociálních a zdravotnických služeb I.

Obsahem vzdělávání je biografie v práci manažera sociálních a zdravotnických služeb.

Biografie v práci manažera sociálních a zdravotnických služeb II.

Obsahem vzdělávání je prezentace implementace konceptu biografie v sociálních a zdravotnických zařízeních.

Psychoterapeutické přístupy

Dvouletý kurz vedený převážně formou sebezkušenostního výcviku, který zprostředkovává zážitek psychoterapeutického procesu na sobě.

V roce 2018 souvislosti s plněním vládních strategií, zaměřených na romskou komunitu a na komunitu sociálně vyloučených osob, byl vytvořen také vzdělávací program „Edukace v oblasti zdravého životního stylu, prevence nemocí a sebezpečí“, jehož hlavní náplní byla ochrana a podpora zdraví, zdravá výživa, praktické návyky vybrané pohybové aktivity a duševní zdraví.

4) Certifikované kurzy

Mezi certifikované kurzy, které slouží jako podklad pro potřeby vypracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2018, je zařazen kurz:

Specifická ošetrovatelská péče o minoritní skupiny a cizince

Obsahem vzdělávání je zavádění, poskytování a rozvíjení transkulturní ošetrovatelské péče ve zdravotnických zařízeních i v komunitní péči. Specifika ošetrovatelské péče

u národnostních menšin žijících na území ČR (romská, muslimská, židovská, vietnamská, čínská, ukrajinská, ruská, mongolská) s ohledem na jejich zdravotní, sociální, kulturní a náboženské aspekty. Specifika zdravotní péče o zadržené cizince a žadatele o azyl v zařízeních pro cizince vzhledem k možným zdravotním rizikům.

8 MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru zemědělství:

a) Ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí, s představiteli romských organizací nacházet možnosti pro využití firem zaměstnávajících romské občany při zadávání zakázek v rámci působnosti jejich resortů

Zaměstnávání romských občanů se v resortu zemědělství uskutečňuje např. způsobem společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek, při jejichž plnění musí vybraný zhotovitel uplatnit určitý počet osob z řad dlouhodobě nezaměstnaných nebo přímým zadáváním zakázek menšího rozsahu romským firmám.

b) V rámci sociálního zemědělství usnadnit přístup na trh práce osobám, které obtížně hledají zaměstnání, včetně příslušníků romské menšiny

Sociální zemědělství v současné době získává pozornost na základě pozitivního vnímání zemědělství a venkovských zdrojů, kdy se přirozenou cestou zvyšuje i zájem o příznivé účinky přírodních prostor a zemědělských činností pro sociální, zdravotní a duševní pohodu zúčastněných osob. V tomto kontextu představuje koncept sociálního zemědělství novou šanci pro zemědělce zavádět a vytvářet nové alternativní služby, rozšířit a diverzifikovat své činnosti a jejich roli ve společnosti. Sociální zemědělství tak v sobě spojuje dva světy – zemědělství a sociální služby. Jeho posláním je, kromě zemědělské produkce a služeb, zaměstnávat, vzdělávat a uskutečňovat různé druhy terapií pro široké spektrum znevýhodněných osob a to za využití dostupných zemědělských zdrojů v daném místě. Cílem je tak za účasti hlavních aktérů (zemědělci a místní komunity) podporovat nebo vytvářet sociální služby ve venkovských oblastech, které přispívají sociálnímu začleňování. Důležitou přidanou hodnotou je možnost integrovat znevýhodněné osoby do prostředí, které především ve venkovských oblastech umožňuje flexibilitu, blízkost a neformálnost širokého spektra vztahů při jejich začleňování, a to především za předpokladu, že budou vykonávat smysluplnou činnost – práci – vedoucí k posílení jejich osobnostních a profesních dovedností a schopností, ale také větší nezávislosti a lepšímu sociálnímu postavení.

Cílovou skupinu pro koncept sociálního zemědělství je možné v maximální míře vymezit tak, že se jedná o osoby sociálně a zdravotně znevýhodněné, které potřebují zvýšenou péči při jejich integraci do pracovního nebo běžného prostředí. Vzhledem ke své interdisciplinární povaze tak má sociální zemědělství možnost řadu různých problematických oblastí pozitivně ovlivnit a přinést výhody, mezi které patří především tvorba a udržení pracovních míst na venkově. Některé z projektů v sociálním zemědělství jsou zakládány jako nové organizace, které vytvářejí nová pracovní místa pro místní obyvatele právě z venkovských oblastí, což má pozitivní dopad také na snižování počtu obyvatel nebo na nezaměstnanost jako takovou. Pro samotné klienty je přínosem především posilování jejich kvality života, sociálního začleňování, vzdělávání, zaměstnanosti a terapie.

Resort zemědělství podporuje dlouhodobě projekty zaměstnanosti osob obtížně umístitelných na trhu práce ve venkovských oblastech. I když se nevede evidence zastoupení Romů v této skupině, z pozorování je patrné, že cílovou skupinou jsou i romští obyvatelé venkova.